PLATONIS PHÆDO

SUETHICE REDDITUS,

QUEM

VENIA AMPLISS. FACULT. PHILOS. UPSAL.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

JOANNES SIMON NORDSTRÖM

PHIL. CAND. AD SCHOLAM OESTERSUND. ADJUNCTUS.

IN AUDITORIO SKYTTEANO A. D. XII KAL. JUN. MDCCCLXIX.

H. A. M. S.

I.

HOLMIÆ

TYPIS DESCRIPSERUNT J. ET A. RIIS

MDCCCLXIX.

PRÆFATIO.

Inter ea, quæ scriptorum Græcorum pervolutare contigit, vix quidquam tanto me amore animique admiratione affecit, quam Dialogus ille Platonis, qui Phædo inscribitur. Quo quum summus scriptor ea exposuerit, quæ de gravissimo argumento cum discipulis suis Socrates ante obitum est collocutus, quis illorum temporum non prorsus ignarus hæc clarissimi totius antiquitatis viri quasi vaticinantis ultima effata non perlegat cupiatque cognoscere? Constat enim, Platonem hoc Dialogo Socratem extremo vitæ die cum familiaribus et amicis, quorum plurimi in custodiam convenissent, sermocinantem induxisse, eumque iis cum alia, tum inprimis quid de animi immortalitate deque hominum post mortem statu esset statuendum, hoc extremo colloquio exposuisse. Qua in re scriptorem duplex secutum esse consilium facile est intelligere. De quo quum Stallbaumius etiam optime disseruerit liceat ejus verba quædam afferre; qui in Præfatione ad Phædonem inter alia scribit hæc: »Conjunxit enim philosophus in hoc sermone singulari quodam artificio Socratis morientis descriptionem, qua perfecti sapientis in ipso mortis articulo constituti imago ob oculos ponitur, cum explicatione argumentorum, quibus spes atque fides immortalitatis animorum confirmatur. Quod quidem sollertissime ita perfecit, ut etsi facile ambigas, utrum ipsi potius visum sit; tamen re accuratius considerata alterum alteri ita conjunctum esse intelligere queas, ut utrumque prorsus eodem pertineat, quandoquidem et imago sapientis placide ac tranquille, fortiter et constanter mortem obeuntis lucem suam accipit ex immortalitatis commentatione et vicissim im-

mortalitatis doctrina exemplo Socratis maxime confirmatur, quippe qui ejus veritatem non modo verbis sed etiam factis comprobat ac tuetur.» Huc accedit, quod liber non solum dignitate et gravitate rerum, quæ in eo tractantur, commendatur, in quibus explicandis etiam scriptoris ingenii acumen singularemque disputationis subtilitatem mirari queas, sed etiam summa eloquentiæ laude, orationis simplicitate, perspicuitate, suauitate illustratur. Neque excelsitas illa et admiranda sublimitas, quam mirum in modum spirant scripta Platonis, hic quoque ubique non reperitur, eaque est venustas et decor orationis, ut non solum ad persvadendum, verum etiam ad delectandum et movendum plurimum valeat. Atque ut necesse sit fateamur, argumenta, quæ ad spem et fidem immortalitatis animorum firmandam aptissima in medium afferuntur, non eam habere probandi vim, ut res nullis dubitationibus obnoxia relinquatur; — nam etiam scriptorem ipsum, quum ob difficultatem et obscuritatem rei tractatæ ejusmodi demonstrationem, quæ omnem dubitationem excluderet, efficere nequiret, ad extremum fabularum usum esse involucris videre licet — tamen notissimum est, librum et orationis præstantia et subtilitate sententiarum ita excellere, ut ab omni antiquitate is habitus sit, in quo immortalitatis doctrina argumentis, quæ humana mente excogitari possent firmissima, exposita esset et confirmata *). Neque nostræ ætatis homines aliter senserunt; nam eorum quoque nemo fere res Platonicas tractavit, quin hunc dialogum dignum judicaret, in quo summis laudibus ornando studiosissime versaretur. Ac fuerunt sane, qui summa doctrinæ copia et ingenii sagacitate instructi librum interpretari conarentur; nam præter alios proximo tempore Schleiermacherus, Stallbaumius, Astius, doctissimi viri hisque in rebus versatissimi in scriptis Platonis illustrandis operam et laborem consumserunt. Quam ob rem jure mireris, me, quæ mea esset doctrinæ exiguitas et medicore ingenium, opus a summo scriptore arte summa

---

*) Vid. Ex. gr. Cic. Tuscul. Disp. 1: XI Evolve diligenter Platonis eum librum, qui est de animo; amplius quod desideres nihil erit. Neque ignotum est, Catonem minorem antequam Uticæ mortem sibi conscisceret, hunc librum perlegisse.

compositum et a viris harum rerum peritissimis jamdudum explanatum ausum esse attrectare; ac fatendum est plus semel illam dubitationem animo meo esse obversatam; tamen cum esset aliquid conscribendum et nihilominus ad hunc librum me conferrem, hac ipsa re animus mihi accessit, non quod rem ita absolvendam exisistimarem, ut eorum, qui antea scripsissent, vestigiis semper temere insisterem, sed quia persuasum habebam, non oportere neque temeritatis neque arrogantiæ esse judicari, si quis exiguis etiam ingenii viribus donatus, summis viris præeuntibus, eandem ingredi viam conaretur.

Jam vero, ut rationem hujus scriptionis explicem, admonendum videtur, mihi ab initio in animo fuisse Dialogum in Latinum convertere; mox autem cum intelligerem, quam pauca ad ea, quæ antea jam egregie perfecerat Astius, mihi addenda forent, consilium mutandum censui; qua ex re neque alienum neque prorsus inutile fore videbatur, si in Suecanum sermonem hunc librum transferrem. Nam quum persuasum haberem, eum dignissimum esse, qui diligenter cognesceretur, neque, quod scirem, antea quisquam hunc laborem suscepisset, non id solum me assecuturum esse putabam, ut in præclarissimo libro a summo scriptore confecto pervolvendo versari liceret, verum etiam spes mihi obversabatur, fore, ut uni vel alteri nostratium animus ad scripta Platonis majori studio pertractanda impelleretur; id quod ob eam caussam fas esse optare putabam, quod apud nos summi scriptoris libris recognoscendis non eâ, qua par esset, curâ et industriâ operam dari, animadvertisse videbar.

In hoc opusculo conscribendo præter eorum, quos nominavi, editiones nullæ, quæ alicujus momenti sunt, mihi ad manum fuerunt. Sed cum in illis præsertim in Astii editione ceterorum quoque sententiæ sint allatæ, puto occasionem ea adeundi, quæ ad rem illustrandam maxime pertinerent, mihi fuisse oblatam. Neque celandum, me, quæ ab illis jam annotata essent et explicata, semper respexisse quæque approbanda censerem in usum meum convertisse, inprimis quum vetera et spectata sequi satius existimarem, quam nova anxie quærendo invalidas vires periclitari. Præterea si aptam

et accuratam versionem efficere velis haud exiguæ oriuntur difficultates; nimirum et ipsius scriptoris verba et sententiæ fideliter exprimenda sunt, ita ut speciem vel imaginem scriptionis ejus sistere queas, neque quæ alterius linguæ consuetudo desiderat non probe servanda; id quod haud exiguæ eruditionis est et magnæ sollertiæ præsertim si rem ita perficere velis, ut utriusque linguæ ingenio satisfacere studeas. Utcumque vero res evenit, etiamsi fefellit spem, juvabit tamen pro virili parte conatum cepisse; inprimis quum haud exiguo usui futurum sit, experientia rem antea tentasse, quam majora conari in animum inducas.

Si quis, quæ hoc Platonis libro traduntur, breviter comprehensa cognoscere velit, inspiciat Stallbaumii præfationem ad Phædonem, ubi argumentum totius Dialogi a viro doctissimo fideliter et summa elegantia expositum est.

Plato's Phædon.

Echekrates.

Cap. 1. Var du sjelf, o Phædon, hos Sokrates närvarande den dag, på hvilken han drack giftet i fängelset, eller har du hört det af någon annan? *Phædon.* Jag var sjelf der, o Echekrates. *Ech.* Nåväl, hvad är det då, som mannen talade före sin död? och huru dog han? ty gerna skulle jag vilja höra det. Och nu för tiden kommer alls icke någon af de Phliasiska borgarena till Athen, ej heller har på lång tid någon gästvän derifrån anländt, som skulle vara i stånd att derom berätta oss något säkert utom just det, att han dött sedan han druckit gift; men om det öfriga visste ingen att säga något. *Ph.* Således hafven I icke heller förnummit något om rättegången, huruledes den försiggått? *Ech.* Jo, härom har någon berättat oss; och visserligen blefvo vi förundrade deröfver, att, oaktadt domen redan förut afkunnats, han likväl tyckes hafva dött långt efteråt. Huru var alltså förhållandet dermed, o Phædon? *Ph.* En lycklig händelse inträffade för honom, o Echekrates; ty dagen före domens afkunnande bekransades händelsevis bakstammen af det skepp, som Athenienserna sända till Delos. *Ech.* Men huru förhåller det sig dermed? *Ph.* Jo, detta är det skepp, såsom Athenienserna säga, på hvilket Theseus en gång for för att föra dessa fjorton till Kreta, och hvarvid han såväl räddade dessa som ock sjelf räddades. Åt Apollo lofvade de då, såsom man berättar, att, ifall de räddades, hvarje år afsända ett högtidståg till Delos; hvilket de sedan dess oafbrutet och ännu hvarje år skicka åt Guden. Så snart de nu börja med fest-

beskickningen, hafva de en lag, att under denna tid staden bör vara ren, samt att ej offentligen låta döda någon, förr än skeppet framkommit till Delos och åter hem. Men detta sker understundom först efter lång tid, när vindar inträffa, som uppehålla dem. Början till festbeskickningen sker, när Apollo's prest bekransar skeppets bakstam, och detta inträffade, såsom nämndt är, dagen före domens afkunnande. Och för den skull erhöll Sokrates ett långt uppskof i fängelset emellan domen och döden.

Cap. 2. *Ech.* Men hvilka voro omständigheterna vid sjelfva dödstillfället, o Phædon? Hvilka voro de åtföljande talen och handlingarna? Och hvilka af hans anhöriga voro närvarande hos mannen? Eller tillåto ej de maktegande dem att vara tillstädes, utan han dog beröfvad sina vänner? *Ph.* Ingalunda, utan några och ej så få voro der närvarande. *Ech.* Sök då att så noggrant som möjligt berätta oss allt detta, så vida ej tillfälligtvis något hinder för dig förefinnes. *Ph.* Nej, jag har tid och vill försöka framställa det för eder; ty äfven erinringen om Sokrates, vare sig när jag sjelf talar eller när jag hör en annan, är för mig alltid det aldra angenämaste. *Ech.* Och äfven i dem, som skola höra dig finner du andra af samma sinnesbeskaffenhet; men försök att, så noggrannt du kan, genomgå allt. *Ph.* I sanning, jag befann mig, så länge jag var närvarande, i en förundransvärd sinnesstämning. Ty hvarken grep mig medlidande såsom närvarande vid en nära förbunden mans död; mannen syntes mig nemligen lycklig såväl i sitt uppförande som i sina ord, o Echekrates, så oförskräckt och högsinnadt slutade han; så att det för mig stod klart, att denne ej utan en gudomlig skickelse beträdde sin väg till Hades, utan att, om någonsin eljest för någon annan, det för denne äfven vid hans ankomst dit skulle gå väl; och just för den skull infann sig hos mig alls intet medlidande såsom väl naturligt hade varit för den vid en olycka närvarande, ej heller erfor jag någon glädje under det vi dock sysselsatte oss med philosophiska ämnen såsom vi voro vana; ty äfven nu höllos våra samtal i detta syfte; utan en synnerligen sällsam sinnesstämning beherrskade mig, en ovanlig blandning

bestående på en gång af en behaglig och smärtsam känsla, då jag besinnade, att denne man nu snart skulle dö. Och vi alla närvarande befunno oss ungefär i lika sinnesförfattning stundom leende, mången gång gråtande, mest dock en ibland oss, Apollodoros — du känner ju mannen och hans sätt? *Ech.* Hvarför skulle jag ej det? *Ph.* Denne uppförde sig nu helt och hållet på detta sätt och äfven jag sjelf var djupt rörd likasom de öfriga. *Ech.* Men hvilka voro då händelsevis närvarande? *Ph.* Jo, denne Apollodoros var der af landsmännen samt Kritobulos och hans fader Kriton; vidare äfven Hermogenes och Epigenes och Æschines och Antisthenes. Der voro äfven närvarande Pæaniensern Ktesippos samt Menexenos och några andra af landsmännen; Plato var, såsom jag tror, sjuk. *Ech.* Voro några främlingar närvarande? *Ph.* Jo, såväl Simmias från Thebe som ock Kebes och Phaidondes samt ifrån Megara Eukleides och Terpsion. *Ech.* Och vidare? Voro Aristippos och Kleombrotos närvarande? *Ph.* Nej; de sades vara i Ægina. *Ech.* Var någon annan närvarande? *Ph.* Dessa ungefär voro, såsom jag tror, de närvarande. *Ech.* Nåväl då, hvilka voro, säger du, samtalen?

Cap. 3. *Ph.* Jag vill försöka att framställa för dig allt ifrån början. Alltid hade nemligen både jag och de andra varit vana att äfven de föregående dagarna besöka Sokrates, då vi samlades på morgonen till domsplatsen, hvarest äfven rättegången försiggått; ty den låg nära fängelset. Vi väntade derföre hvarje gång till dess fängelset öppnades samtalande med hvarandra: det öppnades nemligen ej särdeles tidigt. Men så snart det öppnades gingo vi in till Sokrates och tillbragte för det mesta hela dagen med honom. Och jemväl vid detta tillfälle hade vi ännu tidigare församlat oss. Ty dagen förut, sedan vi om aftonen utkommit ur fängelset, hade vi förnummit, att skeppet anländt från Delos. Vi hade derföre öfverenskommit med hvarandra att samlas så tidigt som möjligt på det vanliga stället; vi kommo och portvakten, som brukade mottaga oss, kom oss till mötes med uppmaning att dröja och ej ingå förr än han tillsagt derom. Ty, sade han, elfvamännen lösa Sokrates och tillkännagifva, att han denna dag måste dö.

Men han dröjde ej länge, förrän han kom och bjöd oss att inträda. När vi nu inkommo, funno vi Sokrates nyss lösgjord och Xantippe — du känner henne ju — sittande bredvid honom jemte hans barn. Så snart Xantippe fick se oss, utbrast hon i verop och hade yttranden ungefär sådana som qvinnorna just pläga, såsom: »Nu, o Sokrates, skola då för sista gången dina vänner tilltala dig och du dem», hvarpå Sokrates med blicken vänd mot Kriton sade: »O Kriton, må någon föra qvinnan der hem»!; hvarefter någon af Kritons följe, under det hon högljudt klagade och slog sig för sitt bröst, förde henne bort. Men sedan Sokrates upprest sig på bädden, böjde han benet tillsammans och på samma gång han gned det med handen sade: »Huru sällsamt, J män, synes dock det vara, som menniskorna kalla angenämt; huru förunderligt är icke dess förhållande till det, som tyckes vara dess motsatts, det oangenäma, — deri nemligen, att båda på en gång ej gerna äro närvarande hos menniskan, utan, om hon sträfvar efter och fattar det ena, hon nästan tvingas att alltid äfven fatta det andra, liksom om de ehuru två voro sammanfogade i en anslutningspunkt. Och mig tyckes, sade han, att, om Æsopus haft detta i sinnet, han skulle hafva författat en fabel, huruledes Guden, då han ville försona dessa motstridande krafter, men ej kunde det, förenade till ett deras ändpunkter och att derföre, om hos någon det ena är förhanden, äfven det andra följer derefter. Såsom ock bekräftas på mig sjelf, sedan förut af bojan det smärtsamma låtit sig förnimmas i benet, så tyckes i följd dermed det angenäma infinna sig.

Cap 4. Kebes tog nu ordet och sade: vid Zeus, o Sokrates, du gjorde väl i att erinra mig. Ty i afseende på de dikter, som du författat, i det du satte i vers Æsopi fabler samt inledningssången till Apollo hafva såväl för öfrigt några redan frågat mig, som ock nyligen Evenos, hvad du väl hade i sinnet, då du efter din ankomst hit skref dessa utan att förut någonsin hafva författat. Om du derföre vill, att jag skall hafva något att svara Evenos, när han åter frågar mig, — ty jag vet väl, att han skall fråga — så säg, hvad jag bör svara. Säg honom då, sade han, o Kebes, sanna

förhållandet, att jag skrifvit dessa hvarken i afsigt att blifva en medtäflare till honom ej heller till hans dikter; — ty jag visste, att detta ej voro någon lätt sak —, utan för att pröfva några drömmar, hvad de kunde betyda och för att afbörda mig en religiös förpligtelse, ifall de tilläfventyrs gåfve mig anvisning att idka detta slags musik. Förhållandet var nemligen följande: många gånger under mitt förflutna lif besökte mig samma drömbild uppenbarande sig än i en, än i en annan skepnad, städse med denna uppmaning: O Sokrates, sade den, vinnlägg dig om och öfva musik! och jag antog, att den uppmanade och uppmuntrade mig till just det, hvarmed jag under den föregående tiden sysselsatte mig; att, liksom de som uppmuntra kapplöparena, så ock drömmen uppmanade mig till det, hvarmed jag sysselsatte mig, nemligen att idka musik, försåvidt ju philosophien voro den förnämsta musik, och jag just deråt egnade mig. Men nu sedan domen fallit och Gudens fest hindrade mig från att dö, tyckte jag mig böra, ifall tilläfventyrs drömbilden möjligen ålade mig att idka detta vanliga slag af musik, ej vara densamma olydig, utan hörsamma; ty det vore säkrare att ej gå hädan förr än jag afbördat mig denna heliga pligt genom att, åtlydande drömmen, författa dikter. Sålunda diktade jag först till Gudens ära, hvars fest just då firades: men derefter då jag betänkte, att en diktare, om han nemligen ville vara diktare, borde författa fabler, men ej tal, och jag sjelf ej var fabeldiktare, fördenskull omsatte jag i vers af Æsopi fabler, hvilka jag hade till hands och mindes, dem, som först föllo mig in.

Cap. 5. Säg nu, o Kebes, detta åt Evenos och bjud honom att må väl, samt, om han är vis, att följa mig. Men jag går, såsom det tyckes, ännu idag hädan; ty så vilja Athenarne. Och Simmias sade: Hvad är detta, o Sokrates, du låter säga Evenos? Ty ofta har jag redan sammanträffat med mannen och, att sluta af hvad jag förnummit, torde han sannolikt, såvidt han får råda sig sjelf, visst ingalunda göra dig till viljes. — Huru då? svarade han; är ej Evenos en philosoph? Jo, mig tyckes han vara det, sade Simmias. Derföre skall såväl Evenos vilja som ock en och hvar, som på ett värdigt sätt vinnlägger sig om denna sysselsättning. Dock

må han väl ingalunda begå något våldsamt mot sig sjelf; ty detta säga de ej vara tillbörligt. Och vid dessa ord nedsatte han benen från sängen på golfvet, i hvilken ställning han då förde samtalet vidare.

Kebes frågade honom nu: Huru menar du detta, o Sokrates, att det ej är tillbörligt att företaga något våldsamt mot sig sjelf, men att philosophen bör vara villig att följa den döende? Huru så, Kebes, hafven ej du och Simmias hört något öfver dylika frågor, då J voren tillsammans med Philolaos? Intet visst åtminstone, o Sokrates. Nåväl äfven jag talar härom på grund af hörsagor; och hvad jag tillfälligtvis har hört skall jag gerna meddela. Äfvenledes passar det utan tvifvel också helst för en, som är i begrepp att vandra hädan, att undersöka samt bilda sig föreställningar om denna hädanvandring, huru vi tro den vara beskaffad; och hvad annat kunde man väl företaga under tiden intill solnedgången?

Cap. 6. Hvarföre alltså skall det då ej vara tillåtet att döda sig sjelf? Jag har nemligen angående den fråga, du nyss framställde, redan hört såväl af Philolaos, när han vistades hos oss, som ock af några andra, att man ej borde göra detta; men något visst härom har jag aldrig hört af någon. Dock bör du hafva lust dertill, sade han; möjligen torde du ock få höra något derom. Visserligen skall det väl förefalla dig underligt, om denna sats ensam bland alla andra är en gång för alla giltig, cch det ej inträffar för menniskan såsom i öfriga fall, att det understundom och för vissa är bättre att vara död än att lefva. Men i afseende på dem, för hvilka det vore bättre att hafva dött, synes det dig tilläfventyrs underligt, om det för dessa menniskor är otillbörligt att göra sig sjelfva godt, utan att de böra vänta en annan välgörare. Hvarpå Kebes småleende: »det vete Zeus», sade han, användande sin egen munart. Möjligtvis torde det, svarade Sokrates, sålunda framställt synas vara motsägande; likväl är det ej så, utan det har kanhända något skäl för sig. Visst förefaller mig den bland de hemliga lärorna härom meddelade utsagon, att vi menniskor äro i ett slags förvar, hvarifrån man då ej bör befria sig sjelf eller undfly, såsom något svårfattlig och ej lätt att

genomskåda; men dock tyckes mig detta vara väl sagdt, o Kebes, att det finnes Gudar, som vårda sig om oss, och att vi menniskor tillhöra Gudarna såsom en del af deras egendom. Eller är det ej så? Jo visst, svarade Kebes. Månne icke, sade han, äfven du, om någon af dem, som äro din egendom, skulle döda sig sjelf utan att du tillkännagifvit dig vilja hans död, skulle vredgas på honom, och, ifall något straff stode dig till buds, straffa honom? Visserligen, svarade han. På denna grund alltså är det kanske ej så motsägande, att man ej bör döda sig sjelf förr än Guden sänder någon nödvändighet, likasom äfven den, som nu är förhanden för mig.

Cap. 7. Ja välan, sade Kebes, detta låter sig säga. Hvad du emellertid nyss yttrade, att philosopherna gerna vilja dö, det liknar, o Sokrates, en orimlighet, om annars hvad vi nyss sade eger någon grund, att det både finnes en Gud, som vårdar sig om oss, och att vi äro hans egendom. Ty att icke de förnuftigaste med motvilja skilja sig från detta tjensteförhållande, uti hvilket de, som äro de bästa vårdare af alla nemligen Gudar, vårda sig om dem, det har ingen grund. Icke får väl en sådan tro, att han sjelf bättre skall sörja för sig, om han blifvit fri; utan blott en oförståndig menniska kunde möjligen hafva denna åsigt, att man borde fly från sin herre utan att dervid betänka, att man åtminstone ingalunda bör fly från en god, utan så länge som möjligt qvardröja; hvarför hans flykt skulle vara något oförståndigt; ty den oförståndige skulle ju åstunda att alltid vara hos den, som är bättre än han sjelf. Och sålunda, o Sokrates, blir motsatsen till hvad som just nyss sades riktig; att det nemligen tillkommer de förnuftiga att med motvilja dö, men de oförnuftiga att glädjas. I det Sokrates nu hörde detta tycktes han mig glädjas öfver Kebes' bemödande och med blicken på oss sade han: Alltid uppspårar då Kebes några invändningar och vill alldeles icke lätteligen hörsamma hvad någon säger. Och Simmias sade: Men nu åtminstone, o Sokrates, synes Kebes äfven mig sjelf säga något; ty i hvilken afsigt skulle väl verkligt visa män undfly herrar, som äro bättre än de sjelfva och gerna skilja sig ifrån dem? Och mig tyckes Kebes syfta på dig med

sitt tal, att du så lätt fördrager att lemna både oss och, såsom du sjelf medgifver, goda öfverherrar, Gudar. I sägen rätt, sade han. Ty såsom jag tror viljen I säga, att jag häremot bör försvara mig såsom inför rätta. Ja visst, sade Simmias.

Cap. 8. Välan då, fortfor han, jag vill försöka att inför Eder hålla ett försvarstal med större förmåga att öfvertyga än inför mina domare. Om jag, sade han, o Simmias och Kebes, ej trodde, att jag först skall komma likaväl till visa och goda Gudar, som ock till aflidna menniskor bättre än de härvarande, så gjorde jag väl orätt, då jag ej hyser vedervilja för döden. Men nu skolen I väl veta, att jag hoppas säväl att komma till goda män — detta torde jag dock ej med säkerhet våga påstå — men att jag skall komma till Gudar, som äro ganska goda herrar, veten väl, att om någonsin något dylikt, torde jag våga påstå just detta. Så att jag fördenskull icke i lika mån (som i motsatt fall) bekymras, utan hyser det hopp, att det finnes en tillvaro för de aflidna och, såsom det äfven från gammalt sagts, en mycket bättre för de goda än för de onda. Hvad nu, o Sokrates, sade Simmias, har du i sinnet att för dig sjelf behålla denna tanke och så gå hädan eller skulle du vilja äfven åt oss meddela den? ty mig åtminstone synes, att detta äfven för oss skulle vara ett gemensamt godt. Och på samma gång skall det för dig blifva ett försvar, om du kan öfvertyga oss om hvad du säger. Ja, jag skall åtminstone försöka; sade han. Men först vilja vi tillse den här Kriton, hvad det är, som han redan sedan länge tyckes vilja säga. Hvad, o Sokrates, sade Kriton, säger ej den, som skall räcka dig giftet, redan sedan länge åt mig, att man bör göra dig uppmärksam på att tala så litet som möjligt? han försäkrar nemligen att de, som tala, för mycket upphettas, men att intet dylikt bör tillkomma till giftdrycken; i annat fall äro understundom de, som gjort något sådant, tvungne att dricka till och med två och tre gånger. Och Sokrates sade: Låt honom gå; må han blott sköta sitt åliggande, såsom om han måste gifva två gånger och, om så är nödigt, äfven tre. Ja, detta visste jag nästan, sade Kriton: men redan sedan länge gör han mig besvär. Låt honom vara, sade han.

Men inför Eder såsom mina domare vill jag nu framställa det skäl, hvarföre jag på god grund håller före, att en man, som verkligen tillbragt sitt lif med philosopherande, är vid godt mod när han är i begrepp att dö, samt hyser den förhoppning, att han, så snart han aflidit, der skall uppnå de största fördelar. Hvarföre alltså detta nu sålunda förhåller sig, det vill jag, o Simmias och Kebes, söka framställa.

Cap. 9. Det tyckes nemligen nästan som om det för de öfriga menniskorna vore obekant, att de, som på ett rätt sätt befatta sig med philosophie, med allsingenting annat sysselsätta sig än med sträfvandet att dö och dödstillståndet sjelft. Om nu detta är sannt, så vore det ju förunderligt, att under hela lifvet åsyfta ingenting annat än detta, men då detta just kommer känna motvilja öfver det, som man redan sedan länge åsyftade och eftersträfvade. Då log Simmias och sade: Vid Zeus, o Sokrates, du har förmått mig, som just för närvarande alls icke är fallen för löje, att le. Ty jag tror att om mängden skulle få höra just detta, så skulle den anse, att det passande blifvit sagdt i afseende på dem, som sysselsätta sig med philosophie, och att äfven våra landsmän fulleligen skulle instämma deri, att i verkligheten de, som egna sig åt philosophie, åstunda att dö, likasom det för dem åtminstone ej vore obekant, att de äro värda att lida detta. Och sannt torde de väl säga, o Simmias, förutom det yttrandet, att det för dem ej är obekant. Ty obekant är för dem, såväl i hvilken grad de verklige philosopherna längta att dö, som ock huruvida de äro värda döden och hvilken död. Låtom oss derföre, sade han, bjudande farväl åt dessa, till oss sjelfva framställa den frågan: Tro vi att döden är något? Ja visst, sade Simmias, tagande ordet. Dock väl intet annat än själens skilsmässa från kroppen? Och att detta är dödstillståndet att kroppen, skiljd från själen, blir söndrad i och för sig sjelf, samt att själen, skiljd från kroppen, blir i och för sig sjelf? Annat än detta är väl ej döden? Nej, utan just detta, sade han. Tillse då, min vän, om tilläfventyrs äfven du är af samma åsigt som jag; ty häraf tror jag att vi mera skola vinna insigt i det, som vi undersöka. Synes det dig tillhöra en philosopherande man,

att bemöda sig om de så kallade sinnliga njutningarna, såsom om mat och dryck? Minst detta, o Sokrates, sade Simmias. Än om kärlekssaker? Ingalunda. Vidare; synes dig en sådan man skola fästa något värde vid de öfriga omsorgerna, som röra kroppen, såsom vid anskaffandet af utmärkta kläder och skodon, samt vid öfriga för kroppen beräknade prydnader — synes det dig, att han vid dessa skall fästa något värde eller ej, för så vidt ej en stor nödvändighet förefinnes, att ega något deraf? Mig tyckes, sade han, att åtminstone den verklige philosophen skall ringakta dem. Synes dig icke öfverhufvud, sade han, en sådans sträfvande ej röra sig omkring kroppen, utan att han, såvidt möjligt är, vänder sig ifrån densamma och till själen? Jo visst. Månne således först och främst i dessa afseenden philosophen tydligen så mycket som möjligt löser själen från förbindelsen med kroppen på ett sätt olika med andra menniskors? Ja. Och dock anse nog, o Simmias, de flesta menniskor, att det för en, som ej finner något nöje i dylika ting, och som ej har någon del deri, är af intet värde att lefva, utan att den kommer nära dödstillståndet, som i intet afseende bekymrar sig om de njutningar, hvilka betingas genom kroppen. Du säger således alldeles sannt.

Cap. 10. Men huru är nu förhållandet med sjelfva förvärfvandet af förnuftigheten? Är kroppen till hinder eller ej, om någon under sökandet tager den till hjelp? Jag menar till exempel detta: månne synsinnet medför någon sanning för menniskorna, eller sladdra äfven skalderna i detta afseende städse för oss, att vi hvarken höra eller se någonting visst? Och likväl om bland de vid kroppen bundna sinnena dessa icke äro tillförlitliga eller säkra torde knappast äfven de andra vara det; alla äro nemligen sämre än dessa. Eller förekomma de dig icke så? Jo visst, sade han. När alltså, fortfor han, fattar själen sanningen? Tydligt är nemligen, att när hon tillsammans med kroppen söker betrakta något, hon då af densamma bedrages. Du säger sannt. Månne således icke vid tänkandet, om tilläfventyrs föröfrigt, något af det sanna varat blir för henne uppenbart? Jo. Och hon tänker ju då bäst, när intet af detta bekymrar henne, hvarken hörsel eller

syn eller smärta eller någon njutning, utan hon så mycket som möjligt blir ensam för sig sjelf låtande kroppen fara och, så vidt hon förmår, utan gemenskap och beröring med densamma sträfvar efter det varande. Så är det. Följaktligen ringaktar äfven då philosophens själ kroppen ganska mycket och flyr ifrån densamma, samt söker att blifva ensam för sig sjelf? Ja. Men huru är förhållandet med följande, o Simmias? Säga vi något vara rätt i och för sig eller ej? Ja, det säga vi vid Zeus. Äfven något skönt och godt? Hvarföre icke? Har du då någonsin sett något af dylik art med ögonen? Ingalunda, sade han. Men har du genom något annat af de genom kroppen förmedlade sinnena kommit i beröring dermed? Jag talar om allt dylikt, såsom om storlek, om helsa, om styrka, med ett ord om väsendet i allt öfrigt, hvad hvart och ett i sig sjelf är. Månne genom kroppen det fullkomligt sanna häraf inses, eller förhåller det sig som följer: den ibland oss, som mest och sorgfälligast bereder sig till att inse sjelfva väsendet af hvarje ting, som han gör till föremål för sin betraktelse, den torde väl närmast komma till insigten om hvart och ett? Alldeles så. Månne alltså den renast skulle göra detta, som, så mycket som möjligt, med tankeförmågan sjelf vänder sig till hvarje föremål, hvarken användande under andens verksamhet synen, ej heller medtagande något annat sinne jemte tänkandet, utan betjenande sig af den rena tankeförmågan i och för sig söker att uppspana hvart och ett af tingen sådant det är rent i och för sig sjelf, skiljd såvidt möjligt är från ögon och öron och, för att säga i korthet, från hela kroppen såsom den der förvirrar och ej tillåter själen att förvärfva sanning och insigt när hon står i förbindelse med densamma? Månne ej denne, o Simmias, om någon föröfrigt, är den som skall uppnå det varande? Du talar öfvermåttan sannt, o Sokrates, sade Simmias.

Cap. 11. Är det nu ej nödvändigt, sade han, att hos de verkliga philosopherna på grund af allt detta en åsigt uppstår, så att de äfven sinsemellan föra ungefär följande samtal: Det synes nästan som om vid tänkandet en väg förer oss under forskningen derhän att, så länge vi hafva kroppen och vår själ är sammanblan-

dad med ett sådant ondt, vi aldrig kunna på ett tillfredsställande sätt förvärfva hvad vi eftersträfva; men detta, säga vi, är sanningen. Ty på grund af den nödvändiga näringen förorsakar kroppen oss otaliga förhinder; vidare, om några sjukdomar tillkomma, hindra de vårt jagande efter det varande; men äfven med kärlekssmärtor och begär och fruktan samt med allehanda skenbilder och mångfaldigt narrverk uppfyller den oss, så att i sjelfva verket enligt ordspråket det för dennas skull i sanning aldrig någonsin tillåtes oss att inse något. Ty äfven krig och uppror och strider hafva ingen annan orsak än kroppen och dess begär. I anledning af egodelars förvärfvande uppstå nemligen för oss alla krig, egodelar åter tvingas vi att för kroppens skull förvärfva oss i det vi äro hemfallna till densammas tjenande. Hvarför vi också på grund af allt detta hafva föga tid att egna åt philosophie. Men det värsta af allt är, att, om också någon ledighet från densamma gifves oss och vi vända oss till att betrakta något, den återigen under undersökningarna öfverallt infinner sig, förorsakar oro och förvirring samt bringar oss ur fattning, så att vi för densammas skull ej kunna se sanningen; utan det har i verkligheten visat sig för oss, att, om vi någongång skola rent inse något, vi måste skilja oss ifrån densamma, samt med själen omedelbart betrakta tingens väsende; och då, såsom det tyckes, skola vi uppnå den förnuftighet, som vi eftersträfva och hvars älskare vi säga oss vara, nemligen sedan vi dött, såsom detta vårt samtal vill visa, ej medan vi lefva. Ty om det ej är möjligt, att tillsammans med kroppen rent inse något, så inträffar ett af två, antingen att vi ingenstädes kunna förvärfva oss vetandet eller ock efter döden; ty då skall själen lefva i och för sig sjelf skiljd från kroppen, men förut icke. Och så länge vi lefva skola vi, såsom det synes, på det sättet mest närma oss vetandet, om vi så mycket som möjligt med kroppen hvarken hafva någon beröring eller gemenskap, för så vidt ej någon särdeles nödvändighet inträffar, ej heller uppfyllas af dess natur, utan rena oss från densamma till dess Guden sjelf befriar oss. Och på detta sätt rena skola vi, skiljda från kroppens oförnuftighet, såsom naturligt är, vistas med just sådana (rena) och vi skola

genom oss sjelfva lära känna allt det oförfalskade; men detta är naturligtvis det sanna. Ty att för den icke rene uppnå det rena torde ej vara tillbörligt. På sådant sätt, o Simmias, tror jag att de rätteligen vetgirige nödvändigtvis skola samtala och öfverlägga med hvarandra. Eller synes dig ej så? Jo alldeles, o Sokrates.

Cap. 12. Derföre, min vän, sade Sokrates, om detta är sannt, så finnes stor förhoppning för den, som anländt dit jag bortgår, att han der, om annars någorstädes skall uppnå det, för hvars skull den myckna omsorgen under det föregående lifvet tillfallit oss, så att den bortgång, som nu är mig förelaggd, försiggår under god förhoppning äfven för hvarje annan man, hvilken anser sitt sinne likasom renadt vara förberedt. Alldeles, sade Simmias. Månne ej det befinnes vara en rening, som förut blifvit sagdt i vår undersökning, att skilja själen så mycket som möjligt från kroppen och vänja henne att öfverallt från kroppen samla och draga sig tillsamman till sig sjelf, samt efter förmåga både för det närvarande och det tillkommande bo för sig allena löst ifrån kroppen såsom från bojor? Jo visst, sade han. Månne icke just detta kallas för död, nemligen själens lösande och skiljsmässa från kroppen? Jo alldeles, svarade han. Men att lösa den, såsom vi säga, åstunda alltid mest de verkliga philosopherna allena, och just detta är philosophernas sysselsättning, själens lösande och skiljande från kroppen. Icke så? Tydligen. Skulle det ej, såsom jag i början sade, vara löjligt, om en man, som under sin lefnad bereder sig till att föra ett lefnadssätt, hvarigenom han kommer dödstillståndet så nära som möjligt, sedermera, då detta tillfaller honom, känner vedervilja derför? Vore det ej löjligt? Hvarföre icke? I sjelfva verket alltså, sade han, o Simmias, öfva sig de på rätt sätt philosopherande i att dö; och dödstillståndet är bland menniskor för dem minst fruktansvärdt. Men betrakta det från följande synpunkt. Om de nemligen i allt stå i ett fiendtligt förhållande till kroppen, men åstunda att hafva själen ensam för sig sjelf, vore det ej en stor oförnuftighet, om de, när detta sker, hyste fruktan och motvilja och ej med glädje ginge dit, hvarest de hafva

förhoppning, att vid sin ankomst uppnå det de under lifvet efterlängtat; men de längtade efter förnuftighet; samt att vinna befrielse från förbindelsen med det, hvartill de voro fiender? Eller hafva vid mensklige älsklingars och qvinnors och söners död redan många frivilligt velat gå till Hades drifna af detta hopp, att der få se och sammanträffa med dem de efterlängtat; men en som tilläfventyrs verkligen sträfvat efter förnuftighet och fast har fattat just detta hopp, att han ingenstädes föröfrigt utom i Hades skall i någon nämnvärd grad vinna densamma, skall han känna motvilja vid att dö och ej med glädje gå dit? Man borde tro det åtminstone, min vän, om han i sjelfva verket är en philosoph; ty i hög grad skall han hysa denna åsigt, att han ingenstädes föröfrigt skall i sin renhet vinna förnuftighet utom der. Men om detta så förhåller sig, som jag nyss sade, vore det ej stor oförnuftighet om en sådan fruktade döden?

Annotationes.

Cap. I. De tempore, quo hunc Dialogum Plato conscripserit, viri docti dissenserunt, neque nos confidimus ad illam litem dijudicandam nova quædam posse afferre. Quum enim tota illa quæstio, quo ordine deinceps libri Platonis in lucem prodierint, ea sit, quam hic necesse sit missam faciamus, sufficiet ad Stallbaumii sententiam accessisse, qui argumentis allatis affirmare studet, Phædonem aliquanto ante Rempublicam in publicum esse emissum. Eidem omnino in eis quoque assentiendum esse videtur, quæ copiose disseruit, quo tempore colloquium habitum fingi putemus. Nempe rationes attulit, quibus adductus statuendum censet, hunc sermonem ipso tempore belli Corinthii i. e. circa 394 a. Chr. n. l. quinque sexve annis post obitum Socratis Phliunte habitum esse.

ὅστις ἂν ἡμῖν — — οἷός τ' ἦν. Omnino Stallbaumius hæc verba recte explicasse videtur. Astius vero, quum ad h. l. disputat particulam ἂν non ad verbum pertinere, sed orationem conditione afficere et hic ad οὔτε τις ἀφῖκται referri, quid dictum voluerit, non potui plane intelligere. Vid. quæ docet Kruegerus Gr. § 54: 10, 3.

ἀναλαβόντες αὐτούς. αὐτοὺς referendum esse ad τοὺς πλέοντας, quod in præcedente τὸ πλοῖον involutum est, jam annotaverunt Astius et Stallbaumius.

δεῦρο. Mirum est, neminem, quod viderim, animadvertisse, sententiam minus bene liquere, si δεῦρο solita significatione *huc* acceperis; nam tum Phlius, ubi colloquium habitum esse fingitur, significaretur, sed notissimum est, Athenienses illam navem in Delum insulam solemniter misisse, unde etiam apparet, *Athenas* eam oportuisse reverti. Quæ est causa, cur nos hic *hem* scripserimus.

Cap. II. εὐδαίμων τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων. De Genitivo vid. Krueg. Gr. § 47: 3, 2 et § 47: 21.

παρόντι πένθει; vocabulum πένθος hic, nullo articulo adjecto, ita positum esse, ut sententia generalis sit, concedendum id quidem Stallbaumio; idem tamen quum contendit, participium παρόντι non recte ad μοὶ referri, sed pendere ex εἰκὸς atque personam indefinitam in eo latere, vereor, ne vir doctissimus hoc doctius quam verius disputaverit. Nam neque ad hoc probandum rationes satis idoneas attulit, neque id verborum nexu requiritur, qui facilline παρόντι ad μοὶ referri sinit.

Cap. III. ὑπακούειν; præbet hoc verbum difficultatem quandam, si brevi reddendum est. Significat in janitore: *innanföre lyssna till den utanför stående tilltal,* quod annotavimus, si cui forsitan illud *mottaga* minus aptum videatur.

Cap. IV. Ἀναμνήσας. De aoristo pro participio præsentis quod nonnulli requisiverunt, h. l. posito recte omnino Astius disseruisse videtur, aoristum eam vim habere, ut rei ipsius notio extollatur, temporis fere deprimatur. De infinitivo Aoristi qui infra legitur, ἀποκρίνασθαι vid. quæ docet Krueg. Gr. § 53: 6. 9.

ποιήσας. ποιεῖν simpliciter pluribus locis ita ponitur, ut *carmina pangere et componere* significet; minus usitatum est quod infra — τούτους ἐποίησα — eadem vi atque ἐντείνειν usurpatur i. e. *in carminis modum redigere, versibus ligare.*

εἰ ἄρα πολλάκις. Post εἰ ἄρα, ἐάν, μὴ adverbium πολλάκις nonnumquam primariam vim amittere et in significationem *måhända, tilläfventyrs,* sicut h. l. abire, jam docti viri annotarunt.

μουσικὴν ποιεῖν per exegesin præcedenti τοῦτο additum est. Stlbm.

ἀλλ' οὐ λόγους. λόγους, quum hic prægresso μύθους opponitur, de narrationibus veris usurpatur. Supra — τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους — fabulæ Æsopi λόγοι dicebantur.

Cap. V. ἑκὼν εἶναι. Vid. Krueg. Gr. § 55: 1, 1.

Cap. VI. πρὶν ἀνάγκην ἐπιπέμψῃ. Utrum post πρίν inserendum sit ἂν an cum codicibus omittendum, discre-

pant docti viri. Astius contendit ille quidem, pluribus e scriptis Platonis exemplis allatis, »reputans usum Platonicum» ἂν hic legendum esse. Verumtamen, etiamsi fatendum est ante ἀνάγκην facile potuisse ἂν excidere, vereor ne Stallbaumii sententiæ accedendum sit, qui aliis exemplis allatis confirmat, Platonem etiam πρὶν cum conjunctivo negatione prægressa *sine* ἂν ponere solere, ob eamque caussam neque h. l. contra codicum auctoritatem ἂν esse intrudendum. Vid. etiam quæ docet Kruegerus Gr. § 54: 17, 3.

Cap. VII. Οὐ γάρ που-οἴεται. Subjectum — τοιοῦτός τις — e præcedente plurali τοὺς φρονιμωτάτους repetendum. Ast.

οἰηθείη ταῦτα. ταῦτα i. q. τοῦτο vid. Kr. Gr. § 44: 4, 3.

Cap. VIII. οὐκ ἀγανακτῶν. Necesse est h. l. si contextum orationis respicimus, οὐκ ἀγανακτῶν legamus; nam si μὴ receperis, quo enuntiatio conditionalis effertur, sententia prorsus alia erit et perversa, ut bene etiam admonuit Stallbaumius.

ὅτι μέντοι — ἥξειν. Quæ hic inest anacoluthia, eam ita docti viri explicuerunt, ut duas structuras: ὅτι — ἥξω et τὸ — ἥξειν in unum conflatas esse dixerint. Cfr. Kr. Gr. § 55: 4, 10.

Οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ. Primo adspectu illud ὁμοίως nonnihil affert molestiæ, neque facile est plane videre quid sibi velit h. l. Tamen Astium potissimum sequendum putavimus, qui ita explicuit: *non æque* vel *perinde moveor* atque moverer, si hæc me spes non teneret, me ad deos et homines sapientiores venturum esse; id quod tamen Suethice reddere nequivimus nisi additis verbis; som i motsatt fall.

Cap. IX. ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι προυθυμοῦντο. Melius h. l. ὃ ad ἀγανακτεῖν referri, ita ut ἀγαν. cum accusativo pronominis neutrius generis constructum putandum sit, quam ad præcedentia ἥκοντος δὲ αὐτοῦ, jam recte admonuit Stallbaumius.

τοὺς μὲν παρ᾽ ἡμῖν ἀνθρώπους. Παρ᾽ ἡμῖν neque in παρ᾽ ὑμῖν corrigendum esse, neque Schleiermachero assentiendum, qui his verbis Athenienses indicari putat, sed Thebanos, Bœotios a Simmia Thebano significari, recte ostenderunt Astius et Stallbaumius.

μηδὲ μετέχει αὐτῶν. E prægresso ῳ repetendum est subjectum ὅς.

Cap. X. Κατάδηλόν — τι τῶν ὄντων. Τῶν ὄντων i. e. τῶν ὄντως ὄντων, idearum quæ solæ afferunt veritatis scientiam et cognitionem. Sic τὰ ὄντα etiam alibi intelligenda. Stlbm.

δίκαιον αὐτὸ i. e. idea justi, justum per se spectatum. Καὶ τῶν ἄλλων — τῆς οὐσίας. Recte docet Stallbaumius verba hoc modo esse jugenda: καὶ περὶ τῆς οὐσίας τῶν ἄλλων ἑνὶ λόγῳ ἁπάντων, ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν. Verba autem ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν addita sunt ad nomen οὐσίας explicandum.

εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ i. e. integra, »mera cogitatione.» De formatione vocis εἰλικρινὴς non convenit inter doctos viros. Stallbaumius præeunte Valckenar. eam ab εἶλος l. ἴλος, *globus* et κρίνω ductam putat et interpretatur: *volvendo s. volubili agitatione secretum* atque adeo *cribro purgatum* i. e. *quidquid nihil dispar sui et dissimile admixtum habet, sincerum, purum*. Quod tamen argutius et artificiosius quam verius disputasse videtur. Quamobrem Astii rationem potius sequendam ducimus, qui illam vocem ab εἵλη et κρίνω formatam esse putat ideoque proprie significare *id quod ad solem inspectum et examinatum reperitur.* Ad quod probandum id etiam multum valet quod in libris manuscriptis persæpe εἱλικρινής invenitur.

Cap. XI. Κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν — — —, ὅτι. Hunc locum, qvi haud dubie nonnihil præbet difficultatis, alius alio modo doctorum virorum explicare studuit. Maximam partem ambiguitas in vi vocis ἀτραπὸς posita est. Quam quum Olympiodorus ita interpretaretur: ἀτραπὸς γὰρ ἡ ὁδός, τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ κάθαρσις ἡ πρὸς τὴν θεωρίαν ἄγουσα, præter alios Stallbaumium quoque adduxit, ut scriberet: »Jam vero ἀτραπὸς, semita, nihil aliud intelligitur, opinor, quam λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, ut infra p. 67 dicitur, h. e. *solutio et sejunctio animi a corpore* etc.» et putaret sententiam hanc esse: Videtur sane tamquam semita quædam nobis relicta esse, *cujus ope in* quærenda rerum veritate ex istis sensuum perturbationibus ac ludibriis liberi et incolumes evadamus et ad veritatis cognitionem perveniamus. — Qua explicandi ratione

tamen tantum abest, ut hic locus »interpretationis luce omni ex parte collustretur», ut, quam nimis artificiosa ea sit quamque distorta et corrupta tota fiat sententia, neminem fugere arbitrer. Nam ut omittam, necesse esse, sequens ὅτι »declarativum» accipiamus, ita ut *quod* l. *quatenus* intelligendum sit, inprimis illi interpretationi obstant verba ἐν τῇ σκέψει, quæ aperte indicant, hic de eo agi, quod a philosophis existimetur ac statuatur, non de solutione ipsa et sejunctione animi a corpore, quæ, ut ita dicam, ad agendi rationem pertinet. Quare videndum est, num aliam interpretandi viam ingredientes invenire possimus, quid Plato dictum voluerit. Quam viam Astius ostendit, qui exemplis allatis confirmat voce ἀτραπὸς non solum *iter*, *viam* sed etiam *iter sermonis* designari et disputationen vel quæstionen cum via et itinere comparari. Hoc igitur loco est *qvasi via quædam nos videtur in hac quæstione adducere* i. q. quæstio tamquam via nos videtur adducere», ut existimemus etc. Eodem modo Stephanus, cui assentiri non vult Stallbaumius, locum interpretatus est. Verbum, quod seqvitur ἐκφέρειν non est: *ex difficultatibus educere*, quæ sensuum perturbationibus ac ludibriis oriuntur; nam duo exempla ab Astio e Cratylo allata affirmant ita id usurpari, ut significet: *aliquem eo adducere, ut existimet*, eandemque h. l. esse verbi vim neminem jam dubitare confidimus. Quare deserenda est Stallbaumii ratio, Astii, aliorum, quam exposuimus, sequenda, qua multo clarior et simplicior tota sententia explicatur.

ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη. Videtur cum Astio potius scribendum esse ὅτι μὴ, *nisi*, quam ὅ τι μὴ, quod est apud Stallbaumium.

Vid. Kr. Gr. § 65: 5, 11.

μὴ οὐ θεμιτὸν ῇ. De μὴ οὐ. Vid. Kr. Gr. § 54: 8, 9.

Cap XII. Κτήσασθαι: Stallbaumius jam admonuit, post verba *sperandi* futuri temporis significationem non inesse in infinitivo pendente, sed in verbo prægresso, unde constructio suspensa est. Ex quo sequitur, non necesse esse h. l. futurum κτήσασθαι requirere Vid. etiam Kr. Gr. § 53: 6, 9.

Καὶ ἄλλῳ ἀνδρί: Quod dicit Stlbmius hæc verba opposita esse pronomini ἐμοὶ in iis, quæ præcedunt, id minus recte contendit. Pendent enim e prægressis μετὰ ἐλπίδος γίγνεται. Quam spem supra professus erat Socrates his verbis: εὔελπίς εἰμι εἶναί τι τοῖς τελευτηκόσι καὶ κ. τ. ἑ.